[57 SLOKAS]

രഘുവംശം സർഗഃ 19 അഗ്നിവർണശൃംഗാര കാലിദാസകൃതം

അഗ്നിവർണമഭിഷിച്യ രാഘവഃ സ്വേ പദേ തനയമഗ്നിതേജസം .
ശിശ്രിയേ ശ്രുതവതാമപശ്ചിമഃ പശ്ചിമേ വയസി നൈമിഷം വശീ .. 19-1..

തത്ര തീർഥസലിലേന ദീർഘികാസ്തല്പമന്തരിതഭൂമിഭിഃ കുശൈഃ .
സൗധവാസമുടജേന വിസ്മൃതഃ സഞ്ചികായ ഫലനിഃസ്പൃഹസ്തപഃ .. 19-2..

ലബ്ധപാലനവിധൗ ന തത്സുതഃ ഖേദമാപ ഗുരുണാ ഹി മേദിനീ .
ഭോക്തുമേവ ഭുജനിർജിതദ്വിഷാ ന പ്രസാധയിതുമസ്യ കല്പിതാ .. 19-3..

സോഽധികാരമഭികഃ കുലോചിതം കാശ്ചന സ്വയമവർതയത്സമാഃ .
സംനിവേശ്യ സചിവേഷ്വതഃപരം സ്ത്രീവിധേയനവയൗവനോഽഭവത് .. 19-4..

കാമിനീസഹചരസ്യ കാമിനസ്തസ്യ വേശ്മസു മൃദംഗനാദിഷു .
ഋദ്ധിമന്തമധികർദ്ധിരുത്തരഃ പൂർവമുത്സവമപോഹദുത്സവഃ .. 19-5..

ഇന്ദ്രിയാർഥപരിശൂന്യമക്ഷമഃ സോഢുമേകമപി സ ക്ഷണാന്തരം .
അന്തരേവ വിഹരന്ദിവാനിശം ന വ്യപൈക്ഷത സമുത്സുകാഃ പ്രജാഃ .. 19-6..

ഗൗരവാദ്യദപി ജാതു മന്ത്രിണാം ദർശനം പ്രകൃതികാങ്ക്ഷിതം ദദൗ .
തദ്ഗവാക്ഷവിവരാവലംബിനാ കേവലേന ചരണേന കല്പിതം .. 19-7..

തം കൃതപ്രണതയോഽനുജീവിനഃ കോമലാത്മനഖരാഗരൂഷിതം .
ഭേജിരേ നവദിവാകരാതപസ്പൃഷ്ടപങ്കജതുലാധിരോഹണം .. 19-8..

യൗവനോന്നതവിലാസിനീസ്തനക്ഷോഭലോലകമലാശ്ച ദീർഘികാഃ .
ഗൂഢമോഹനഗൃഹാസ്തദംബുഭിഃ സ വ്യഗാഹത വിഗാഢമന്മഥഃ .. 19-9..

തത്ര സേകഹൃതലോചനാഞ്ജനൈർധൗതരാഗപരിപാടലാധരൈഃ .
അംഗനാസ്തമധികം വ്യലോഭയന്നർപിതപ്രകൃതകാന്തിഭിർമുഖൈഃ .. 19-10..

ഘ്രാണകാന്തമധുഗന്ധകർഷിണീഃ പാനഭൂമിരചനാഃ പ്രിയാസഖഃ .
അഭ്യപദ്യത സ വാസിതാസഖഃ പുഷ്പിതാഃ കമലിനീരിവ ദ്വിപഃ .. 19-11..

സാതിരേകമദകാരണം രഹസ്തേന ദത്തമഭിലേഷുരംഗനാഃ .
താഭിരപ്യുപഹൃതം മുഖാസവം സോഽപിബദ്ബകുലതുല്യദോഹദഃ .. 19-12..

അങ്കമങ്കപരിവർതനോചിതേ തസ്യ നിന്യതുരശൂന്യതാമുഭേ .
വല്ലകീ ച ഹൃദയംഗമക്ഷമാ വൽഗുവാഗപി ച വാമലോചനാ .. 19-13..

സ സ്വയം പ്രഹതപുഷ്കരഃ കൃതീ ലോലമാല്യവലയോ ഹരന്മനഃ .
നർതകീരഭിനയാതിലംഘിനീഃ പാർശ്വവർതിഷു ഗുരുഷ്വലജ്ജയത് .. 19-14..

ചാരു നൃത്യവിഗമേ സ തന്മുഖം സ്വേദഭിന്നതിലകം പരിശ്രമാത് .
പ്രേമദത്തവദനാനിലഃ പിബന്നത്യജീവദമരാലകേശ്വരൗ .. 19-15..

തസ്യ സാവരണദൃഷ്ടസന്ധയഃ കാമ്യവസ്തുഷു നവേഷു സംഗിനഃ .
വല്ലഭാഭിരുപസൃത്യ ചക്രിരേ സാമിഭുക്തവിഷയാഃ സമാഗമാ .. 19-16..

അംഗുലീകിസലയാഗ്രതർജനം ഭ്രൂവിഭംഗകുടിലം ച വീക്ഷിതം .
മേഖലാഭിരസകൃച്ച ബന്ധനം വഞ്ചയൻപ്രണയിനീരവാപ സഃ .. 19-17..

തേന ദൂതിവിദിതം നിഷേദുഷാ പൃഷ്ഠതഃ സുരതവാരരാത്രിഷു .
ശുശ്രുവേ പ്രിയജനസ്യ കാതരം വിപ്രലംഭപരിശങ്കിനോ വചഃ .. 19-18..

ലൗല്യമേത്യ ഗൃഹിണീപരിഗ്രഹാന്നർതകീഷ്വസുലഭാസു തദ്വപുഃ .
വർതതേ സ്മ സ കഥഞ്ചിദാലിഖന്നംഗുലീക്ഷരണസന്നവർതികഃ .. 19-19..

പ്രേമഗർവിതവിപക്ഷമത്സരാദായതാശ്ച മദനാന്മഹീക്ഷിതം .
നിന്യുരുത്സവവിധിച്ഛലേന-തം ദേവ്യ ഉജ്ഝിതരുഷഃ കൃതാർഥതാം .. 19-20..

പ്രാതരേത്യ പരിഭോഗശോഭിനാ ദർശനേന കൃതഖണ്ഡനവ്യഥാഃ .
പ്രാഞ്ജലിഃ പ്രണയിനീഃ പ്രസാദയൻസോഽദുനോത്പ്രണയമന്ഥരഃ പുനഃ .. 19-21..

സ്വപ്നകീർതിതവിപക്ഷമംഗനാഃ പ്രത്യഭൈത്സുരവദന്ത്യ ഏവ തം .
പ്രച്ഛദാന്തഗലിതാശ്രുബിന്ദുഭിഃ ക്രോധഭിന്നവലയൈർവിവർതനൈഃ .. 19-22..

ക്ലൃപ്തപുഷ്പശയനാഽല്ലതാഗൃഹാനേത്യ ദൂതികൃതമാർഗദർശനഃ .
അന്വഭൂത്പരിജനാംഗനാരതം സോഽവരോധഭയവേപഥൂത്തരം .. 19-23..

നാമ വല്ലഭജനസ്യ തേ മയാ പ്രാപ്യ ഭാഗ്യമപി തസ്യ കാങ്ക്ഷ്യതേ .

ലോലുപം നനു മനോ മമേതി തം ഗോത്രവിസ്ഖലിതമൂചുരംഗനാഃ .. 19-24..

ചൂർണബഭ്രു ലുലിതസ്രഗാകുലം ഛിന്നമേഖലമലക്തകാങ്കിതം .
ഉത്ഥിതസ്യ ശയനം വിലാസിനസ്തസ്യ വിഭ്രമരതാന്യപാവൃണോത് .. 19-25..

സ സ്വയം ചരണരാഗമാദധേ യോഷിതാം ന ച തഥാ സമാഹിതഃ .
ലോഭ്യമാനനയനഃ ശ്ലഥാംശുകൈർമേഖലാഗുണപദൈർനിതംബിഭിഃ .. 19-26..

ചുംബനേ വിപരിവർതിതാധരം ഹസ്തരോധി രശനാവിഘട്ടനേ .
വിഘ്നിതേച്ഛമപി തസ്യ സർവതോ മന്മഥേന്ധനമഭൂദ്വധൂരതം .. 19-27..

ദർപണേഷു പരിഭോഗദർശിനീർനർമപൂർവമനുപൃഷ്ഠസംസ്ഥിതഃ .
ഛായയാ സ്മിതമനോജ്ഞയാ വധൂർഹ്രീനിമീലിതമുഖീശ്ചകാര സഃ .. 19-28..

കണ്ഠസക്തമൃദുബാഹുബന്ധനം ന്യസ്തപാദതലമഗ്രപാദയോഃ .
പ്രാർഥയന്ത ശയനോത്ഥിതം പ്രിയാസ്തം നിശാത്യയവിസർഗചുംബനം .. 19-29..

പ്രേക്ഷ്യ ദർപണതലസ്ഥമാത്മനോ രാജവേഷമതിശക്രശോഭിനം .
പിപ്രിയേ ന സ തഥാ യഥാ യുവാ വ്യക്തലക്ഷ്മപരിഭോഗമണ്ഡനം .. 19-30..

മിത്രകൃത്യമപദിശ്യ പാർശ്വതഃ പ്രസ്ഥിതം തമനവസ്ഥിതം പ്രിയാഃ .
വിദ്മ ഹേ ശഠ പലായനച്ഛലാന്യഞ്ജസേതി രുരുധുഃ കചഗ്രഹൈഃ .. 19-31..

തസ്യ നിർദയരതിശ്രമാലസാഃ കണ്ഠസൂത്രമപദിശ്യ യോഷിതഃ .
അധ്യശേരത ബൃഹദ്ഭുജാന്തരം പീവരസ്തനവിലുപ്തചന്ദനം .. 19-32..

സംഗമായ നിശി ഗൂഢചാരിണം ചാരദൂതികഥിതം പുരോഗതാഃ .
വഞ്ചയിഷ്യസി കുതസ്തമോവൃതഃ കാമുകേതി ചകൃഷുസ്തമംഗനാഃ .. 19-33..

യോഷിതാമുഡുപതേരിവാർചിഷാം സ്പർശനിർവൃതിമസാവവാപ്നുവൻ .
ആരുരോഹ കുമുദാകരോപമാം രാത്രിജാഗരപരോ ദിവാശയഃ .. 19-34..

വേണുനാ ദശനപീഡിതാധരാ വീണയാ നഖപദാങ്കിതോരവഃ .
ശില്പകാര്യ ഉഭയേന വേജിതാസ്തം വിജിഹ്മനയനാ വ്യലോഭയൻ .. 19-35..

അംഗസത്ത്വവചനാശ്രയം മിഥഃ സ്ത്രീഷു നൃത്യമുപധായ ദർശയൻ .
സ പ്രയോഗനിപുണൈഃ പ്രയോക്തൃഭിഃ സഞ്ജഘർഷ സഹ മിത്രസംനിധൗ .. 19

BACK TO TOP

അംസലംബികുടജാർജുനസ്രജസ്തസ്യ നീപരജസാംഗരാഗിണഃ .
പ്രാവൃഷി പ്രമദബർഹിണേഷ്വഭൂത്കൃത്രിമാദ്രിഷു വിഹാരവിഭ്രമഃ .. 19-37..

വിഗ്രഹാച്ച ശയനേ പരാങ്മുഖീർനാനുനേതുമബലാഃ സ തത്ത്വരേ .
ആചകാങ്ക്ഷ ഘനശബ്ദവിക്ലവാസ്താ വിവൃത്യ വിശതീർഭുജാന്തരം .. 19-38..

കാർതികീഷു സവിതാനഹർമ്യഭാഗ്യാമിനീഷു ലലിതാംഗനാസഖഃ .
അന്വഭുങ്ക്ത സുരതശ്രമാപഹാം മേഘമുക്തവിശദാം സ ചന്ദ്രികാം .. 19-39..

സൈകതം സ സരയൂം വിവൃണ്വതീം ശ്രോണിബിംബമിവ ഹംസമേഖലം .
സ്വപ്രിയാവിലസിതാനുകാരിണീം സൗധജാലവിവരൈർവ്യലോകയത് .. 19-40..

മർമരൈരഗുരുധൂപഗന്ധിഭിർവ്യക്തഹേമരശനൈസ്തമേകതഃ .
ജഹ്രുരാഗ്രഥനമോക്ഷലോലുപം ഹൈമനൈർനിവസനൈഃ സുമധ്യമാഃ .. 19-41..

അർപിതസ്തിമിതദീപദൃഷ്ടയോ ഗർഭവേശ്മസു നിവാതകുക്ഷിഷു .
തസ്യ സർവസുരതാന്തരക്ഷമാഃ സാക്ഷിതാം ശിശിരരാത്രയോ യയുഃ .. 19-42..

ദക്ഷിണേന പവനേന സംഭൃതം പ്രേക്ഷ്യ ചൂതകുസുമം സപല്ലവം .
അന്വനൈഷുരവധൂതവിഗ്രഹാസ്തം ദുരുത്സഹവിയോഗമംഗനാഃ .. 19-43..

താഃ സ്വമങ്കമധിരോപ്യ ദോലയാ പ്രേംഖയൻപരിജനാപവിദ്ധയാ .
മുക്തരജ്ജു നിബിഡം ഭയച്ഛലാത്കണ്ഠബന്ധനമവാപ ബാഹുഭിഃ .. 19-44..

തം പയോധരനിഷിക്തചന്ദനൈർമൗക്തികഗ്രഥിതചാരുഭൂഷണൈഃ .
ഗ്രീഷ്മവേഷവിധിഭിഃ സിഷേവിരേ ശ്രോണിലംബിമണിമേഖലൈഃ പ്രിയാഃ .. 19-45..

യത്സ ലഗ്നസഹകാരമാസവം രക്തപാടലസമാഗമം പപൗ .
തേന തസ്യ മധുനിർഗമാത്കൃശശ്ചിത്തയോനിരഭവത്പുനർനവഃ .. 19-46..

ഏവമിന്ദ്രിയസുഖാനി നിർവിശന്നന്യകാര്യവിമുഖഃ സ പാർഥിവഃ .
ആത്മലക്ഷണനിവേദിതാനൃതൂനത്യവാഹയദനംഗവാഹിതഃ .. 19-47..

തം പ്രമത്തമപി ന പ്രഭാവതഃ ശേകുരാക്രമിതുമന്യപാർഥിവാഃ .
ആമയസ്തു രതിരാഗസംഭവോ ദക്ഷശാപ ഇവ ചന്ദ്രമക്ഷിണോത് .. 19-48..

ദൃഷ്ടദോഷമപി തന്ന സോഽത്യജത്സംഗവസ്തു ഭിഷജാമനാശ്രവഃ .
സ്വാദുഭിസ്തു വിഷയൈർഹൃതസ്തതോ ദുഃഖമിന്ദ്രിയഗണോ നിവാര്യതേ .. 19-49..

തസ്യ പാണ്ഡുവദനാല്പഭൂഷണാ സാവലംബഗമനാ മൃദുസ്വനാ .
രാജയക്ഷ്മപരിഹാനിരായയൗ കാമയാനസമവസ്ഥയാ തുലാം .. 19-50..

വ്യോമ പശ്ചിമകലാസ്ഥിതേന്ദു വാ പങ്കശേഷമിവ ഘർമപല്വലം .
രാജ്ഞി തത്കുലമഭൂത്ക്ഷയാതുരേ വാമനാർചിരിവ ദീപഭാജനം .. 19-51..

ബാഢമേഷ ദിവസേഷു പാർഥിവഃ കർമ സാധയതി പുത്രജന്മനേ .
ഇത്യദർശിതരുജോഽസ്യ മന്ത്രിണഃ ശശ്വദൂചുരഘശങ്കിനീഃ പ്രജാഃ .. 19-52..

സ ത്വനേകവനിതാസഖോഽപി സൻപാവനീമനവലോക്യ സന്തതിം .
വൈദ്യയത്നപരിഭാവിനം ഗദം ന പ്രദീപ ഇവ വായുമത്യഗാത് .. 19-53..

തം ഗൃഹോപവനഏവ സംഗതാഃ പശ്ചിമക്രതുവിദാ പുരോധസാ .
രോഗശാന്തിമപദിശ്യ മന്ത്രിണഃ സംഭൃതേ ശിഖിനി ഗൂഢമാദധുഃ .. 19-54..

തൈഃ കൃതപ്രകൃതിമുഖ്യസംഗ്രഹൈരാശു തസ്യ സഹധർമചാരിണീ .
സാധു ദൃഷ്ടശുഭഗർഭലക്ഷണാ പ്രത്യപദ്യത നരാധിപശ്രിയം .. 19-55..

തസ്യാസ്തഥാവിധനരേന്ദ്രവിപത്തിശോകാ-
ദുഷ്ണൈർവിലോചനജലൈഃ പ്രഥമാഭിതപ്തഃ .
നിർവാപിതഃ കനകകുംഭമുഖോജ്ഝിതേന
വംശാഭിഷേകവിധിനാ ശിശിരേണ ഗർഭഃ .. 19-56..

തം ഭാവാർഥം പ്രസവസമയാകാങ്ക്ഷിണീനാം പ്രജാനാ-
മന്തർഗൂഢം ക്ഷിതിരിവ നഭോബീജമുഷ്ടിം ദധാനാ .
മൗലൈഃ സാർധം സ്ഥവിരസചിവൈർഹേമസിംഹാസനസ്ഥാ
രാജ്ഞീ രാജ്യം വിധിവദശിഷദ്ഭർതുരവ്യാഹതാജ്ഞാ .. 19-57..

ഇതി ശ്രീരഘുവംശേ മഹാകാവ്യേ കവിശ്രീകാലിദാസ-
കൃതാവഗ്നിവർണശൃംഗാരോ നാമൈകോനവിംശഃ സർഗഃ ..
ഇതി കാളിദാസകൃതം രഘുവംശം സമ്പൂർണം
ഓം · P.R. IYER 11.11.2024
Encoded and Proofread by Arvind Kolhatkar akolhatkar at rogers.com

```
% Text title            : raghuvansha19 agnivarNashRiNgaara
% File name             : raghuvansha19.itx
% itxtitle              : raghuva.nsham sargaH 19 agnivarNashRiNgAra (kAlidAsakRitam)
% engtitle              : Raghuvansha 19 by Kalidas
% Category              : major_works, svara, kAlidAsa
% Location              : doc_z_misc_major_works
% Sublocation           : major_works
% Texttype              : svara
% Author                : kalidasa
% Language              : Sanskrit
% Subject               : philosophy/hinduism/religion
% Transliterated by     : Arvind Kolhatkar akolhatkar at rogers.com
% Proofread by          : Arvind Kolhatkar akolhatkar at rogers.com
% Indexextra            : (concluding)
% Latest update         : December 20, 2005
% Send corrections to   : sanskrit at cheerful dot c om
% Site access           : https://sanskritdocuments.org
```